

СТУДЕНТТЕРДІҢ ҚАДАҒАЛАУ ЛОКУСЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ТҰЛҒАЛЫҚ ӨЗІНДІК АНЫҚТАУЫНЫҢ ӨЗАРА БАЙЛАНЫСЫ

Садықова Н.М.

Жоғары оқу орындары – бұл адамның әлеуметтенуінің өте маңызды сатысы. Әлеуметтену дегеніміз - бұл арнайы әлеуметтік жағдайдағы адам индивидінің әлеуметтік тәжірибені игеру процесінде тұлғаның қалыптасуы мен жетілуі және осының барысында адам өзінің құндылықтары мен бағдарларында әлеуметтік тәжірибені иемденіп, топ пен қоғам арасында қабылдаған жүріс-тұрыстық нормаларын таңдамалы енгізеді. Әлеуметтену жағдайда адам түрлі қатынастар мәдениеті мен қоғамдық тәжірибелерді, әлеуметтік нормалар мен әлеуметтік рөлдерді, іс-әрекеттің жаңа түрлері мен қарым-қатынас формалары мен тәсілдерін меңгеруді үйренеді және игереді. Студенттік жаста әлеуметтену механизмдерінің бәрі де іске қосылады: бұл студентке сай әлеуметтік рөлді игеру, «кәсіпкер маман» әлеуметтік рөлін игеруге дайындығы, еліктеу механизмдері, оқытушы мен студент тобының бір-біріне ықпал ететін әсер механизмдері. Иландыру мен конформизм құбылыстары да студенттік ортада айқын көрінеді [1].

Әлеуметтену барысында индивид белсенді рөл атқарады, өзіне ұнамды мақсаттар мен идеалды таңдайды, соған ұмтылады және де өмірлік беталысын белгілейді. Осымен қоса адамдардың шеңберіндегі әлеуметтендіруші әсерінің ауқымды және толық рөлі әлі де анықталмаған. Студенттік жасқа сай өмірлік стильдер мен идеалдары дербестікке ұмтылуға және құндылықтарды белсенді таңдаумен байланысты. ЖОО оқыту барысындағы әлеуметтену жағдайлары студенттік тұлғалық дамуында маңызды фактор болып табылады және осы процесс студенттер мен оқытушылардың өзара өмірлік қарым-қатынас өрісінде және кәсіби әрекетті игеру барысында өтеді.

Студенттің тұлғалық өркендеуіндегі әлеуметтік нормалар мен құндылықтар жүйесіне қатынастарын зерттеудің маңызды қыры бұл индивидтің психикалық күйі мен жүріс-тұрысын реттейтін психикалық (ішкі-субъективті) және әлеуметтік психологиялық механизмдерін сипаттау және анықтау қажет. Осы механизмдер қалыптасатын тұлғаға байланысты белсенділігі, талпыныстары мен қызығушылықтары, күйлер мен сезімдер, еңбекке деген психофизиологиялық және психологиялық дайындық деңгейі, жалпы және арнайы қабілеттері, жоғарғы жүйке жүйе типтері мен темперамент ерекшеліктері, мінез бітістері мен қасиеттері психологияның түрлі салаларында зерттелінген, бірақ осының бәрінде де құрылымдық және жүйелік тұрғыда өзгеруі мен жетілудің жаңа жағдайларын зерттеу міндеті өзекті болып табылады.

М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбовичтің пікірлерінше, жоғары оқу орындарында болашақ мамандардың тұлғасын қалыптастыру – күрделі және

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ

Дәстүрлі Тәжібаев оқулары шеңберінде өткізілетін әл-Фараби атындағы
ҚазҰУ-дың 80-жылдығына арналған «ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ
ПРАКТИКАЛЫҚ ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ ТАРИХЫ МЕН
ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАСЫ» тақырыбындағы
Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ

Международной научно-практической конференции
«ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ПРАКТИЧЕСКОЙ ПСИХОЛОГИИ В КАЗАХСТАНЕ», посвященной
80-летию Казахского национального университета имени аль-Фараби
в рамках традиционных ежегодных Тажибаевских чтений

MATERIALS

of International Research and Practical Conference
«HISTORY OF FORMATION AND PROSPECTS OF PRACTICAL
PSYCHOLOGY DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN» Dedicated to 80th
Anniversary of Al-Farabi Kazakh National University within a frame of the
traditional annual Tazhibaev's readings

Алматы, 2014 ж.

УДК 159.9(063)
ББК 88
Д 21

Ұйымдастыру алқасы:

Төраға:

Мұтанов Ғ.М., техника ғылымдарының докторы, профессор, академик, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ректоры

Төраға орынбасарлары:

Бүркітбаев М.М., химия ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ бірінші проректоры
Рамазанов Т.С., физика-математика ғылымдарының докторы, профессор әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ғылым инновациялық жұмыс жөніндегі проректоры
Ахмед-Закс Д.Ж., техника ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу жұмыс жөніндегі проректоры
Жаманбаласова Ш.Е., әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ әлеуметті даму жөніндегі проректоры
Масалимова А.Р., философия ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ философия жәе саясаттану факультетінің деканы
Өмірбекова А.Ө., философия ғылымдарының кандидаты, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ философия жәе саясаттану факультетінің деканының ғылыми-инновациялық жұмыс және халықаралық байланыс жөніндегі орынбасары
Қалымбетова Э.К., психология ғылымдарының кандидаты, доцент, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ философия жәе саясаттану факультеті жалпы және этникалық психология кафедрасының меңгерушісі

Д.21 **Дәстүрлі Тәжібаев оқулары-шенберінде өткізілетін әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 80-жылдығына арналған «ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ПРАКТИКАЛЫҚ ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ ТАРИХЫ МЕН ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАСЫ» тақырыбындағы Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының МАТЕРИАЛДАРЫ=МАТЕРИАЛЫ Международной научно-практической конференции «ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРАКТИЧЕСКОЙ ПСИХОЛОГИИ В КАЗАХСТАНЕ», посвященной 80-летию Казахского национального университета имени аль-Фараби в рамках традиционных ежегодных Тажиббаевских чтений=MATERIALS of International Research and Practical Conference «HISTORY OF FORMATION AND PROSPECTS OF PRACTICAL PSYCHOLOGY DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN» Dedicated to 80th Anniversary of Al-Farabi Kazakh National University within a frame of the traditional annual Tazhibbaev's readings/- Алматы, 2014.-556 б.- Қазақша, орысша, ағылшынша.**

ISBN 978-601-7453-60-2

УДК 159.9(063)
ББК 88

Ұйымдастыру алқасының мүшелері:

Жарықбаев Қ.Б., пед.ғ.д., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры
Жұбаназарова Н.С., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті, оқу-әдістемелік және тәрбие жұмысы жөніндегі кафедра меңгерушісінің орынбасары
Жолдасова М.К., жалпы және этникалық психология кафедрасының аға оқытушысы, PhD, ғылыми инновациялық жұмыс және халықаралық ынтымақтастық жөніндегі кафедра меңгерушісінің орынбасары
Түркіпей-ұлы Ж. пед.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры
Қым А.М., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры
Дүйсенбеков Д.Д., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессор м.а.
Бердібаева С.К., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры
Аймағанбетова О.Х., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры
Алтаева Н.С., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры
Тоқсаибаева Н.Қ., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессоры
Ташпинова Ф.С., психол.ғ.д., жалпы және этникалық психология кафедрасының профессор м.а.
Қабақова М.П., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті
Құдайбергенова С.К., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті м.а.
Құнанбаева М.Н., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті м.а.
Садықова Н.М., психол.ғ.к., жалпы және этникалық психология кафедрасының доценті м.а.
Лиясова А.А., жалпы және этникалық психология кафедрасының аға оқытушысы

ISBN 978-601-7453-60-2

© ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ, ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ
ФАКУЛЬТЕТІ

**1 СЕКЦИЯ. ҚАЗІРІ
ӘДІСНАМ
СЕКЦИЯ 1. МЕЛ
ПОСТРОЕНИЯ С**

Сангилбаев О.С.
Некоторые аспекты орг
Сазнаева Т.Ж., Аймаға
Концептуальные подхо
развития как психологи

**2 СЕКЦИЯ. ПСИХ
ДАЯРЛАУДЫҢ ОҚУ
СЕКЦИЯ 2. ПРОБЛЕМ
ПОДГОТОВКИ**

Абишев Н.А., Байдалиев
Мұғалім оқушы қарым-қ
ерешеліктері
Абишева Ш.Ш., Абилова
К вопросу о профессиона
Асанов Н.А., Манасова А.
Жоғары оқу орындарының
инновацияларды басқару
Ахметжанова М.Б.
Жоғары оқу орындарында
мәселелері
Дүйсенова С.
Жас мамандардың қ
мәселелері
Жұбаназарова Н.С., Пахр
Жоғарғы оқу орнындағы с
психологиялық құзыреттілі
Ельбаева З.У., Шынарбеко
Астениялық синдром оқы
етуші фактор ретінде
Иманғалиева Ш.Д., Бекмур
Болашақ педагогтарды эле
ұйымдастыруға дайындау
Имамбекова Г.С.
Влияние эмоционального с
Ихсанова Д.Т.
Формирование профессиона
психологов I курса в проце

<i>Moldashbayeva A.D., Baishukurova A.K.</i> Psychosomatic Influence on Oncological Disease	377
<i>Мусина Т.М., Урмурзина Б.Г., Жолдасова М.К.</i> Психологические особенности изучения уровня тревожности неврологических больных	380
<i>Надырбекова Э.А., Қожанова А.</i> Басқару саласындағы гендерлік айырмашылықтарға психологиялық шолу	384
<i>Наурызалина Д.Г., Таушышева Р.Е., Кадырова Ж.А.</i> Психологические аспекты формирования смысложизненной стратегии современных студентов психологов	391
<i>Нысанова К., Айтбаева А.Б.</i> Құқықтық тәрбие – құқықтық құзыреттілікті қалыптастырудың басты шарты	394
<i>Омарова С.С., Сапарғалиева М.</i> Еңбекке тәрбиелеудегі ұлттық психология мәселесі	398
<i>Оңалбеков Е.С., Абдуллаева М.</i> Элеуметтік желілердегі девиантты мінез-құлықты балалармен жұмыс жасау технологиялары	404
<i>Өскенбай Ф.С., Қалымбетова Э.К., Базарбекова А., Ахтаева Н.С., Толегенова А.А.</i> Тұлғаның аддиктивті мінез-құлқының психологиялық ерекшеліктері	408
<i>Пузиков М.Ф., Балтабаева А.</i> Творческая личность и гениальность как социальное явление	412
<i>Рахимжанова Н.А., Беленко О.Г.</i> Современные проблемы социализации детей в условиях семьи	417
<i>Садықова Н.М.</i> Студенттердің қадағалау локусы және олардың тұлғалық өзіндік анықтауының өзара байланысы	423
<i>Саипова А.А., Сатыбалдина Н.К.</i> Понятие эффективности трудовой деятельности в психологии и методы ее оценки	427
<i>Сакиева З.М.</i> Қазіргі уақыттағы жасөспірімдер арасындағы аутодеструктивті мінез- құлықтың көбею себептері және алдын алу шаралары	432
<i>Сарманова С.</i> Педагогикалық үрдісте конфликтілі жағдайды алдын алу жолдары	437
<i>Сатыбалдина Н.К.</i> Гендерные стереотипы в семейных отношениях	442
<i>Сейітнұр Ж.С.</i> Мәдениет психологияның пәні ретінде	447
<i>Сейітнұр Ж.С., Нурсейтова М.Б.</i> Шағын кәсіпкерлікті жүргізудің этнопсихологиялық ерекшеліктері	454

<i>Спатай Ж.</i> Тұлғаның кәсіби мамандануына <i>Сулейменова Г.Т., Манжугулова</i> Комплексный подход оценки и <i>Тоқсанбаева Н.Қ., Аязбаева Г.Б.</i> Ата-ананың жасөспірімдерді тәрбиелеу қалыптасуын анықтау	
<i>Тоқсанбаева Н.Қ., Аязбаева Г.Б.</i> Жеткіншектердің ата-ананың тәрбиелеу байланысты қалыптасатын коммуникативтік <i>Толегенова А.А., Джакупов М.С.</i> К вопросу изучения эмоций и эмоций ЭЭГ метода	
<i>Умирзакова А.М., Утемисова Г.Т.</i> Социально-психологические проблемы Казахстане	
<i>Ферхат Н.</i> Гендер и творчество: нейропсихология <i>Шадыманова Ж.Ә., Қалымбетова</i> Еңбек ету барысындағы тұлғалық астарлары	
<i>Шестель В.В.</i> «Основы экономики и финансов» педагогическое направление по экономике <i>Шнейдер В.В.</i> Психологические особенности психологии у врачей-гинекологов: ориентация на	
ДӨНГЕЛЕК ҮСТЕЛ «Т.Т. ТӘЖІБЕК ПЕДАГОГИКА КРУГЛЫЙ СТОЛ «Т.Т. ТАЖІБЕК ПСИХОЛОГИЯ	

<i>Ахметова М.К.</i> Учения л. Брюля, ж. Пиаже и л. С. Выготского Критической оценки академика <i>Коркбаева З.Т.</i> Педагог-психологтың жоғары сапалы асыру қабілетін дамыту жұмысы	
---	--

<i>Moldashbayeva A.D., Baishukurova A.K.</i>	
Psychosomatic Influence on Oncological Disease	377
<i>МусинаТ.М., Урмурина Б.Г., Жолдасова М.К.</i>	
Психологические особенности изучения уровня тревожности	
неврологических больных	380
<i>Надырбекова Э.А., Қожанова А.</i>	
Басқару саласындағы гендерлік айырмашылықтарға психологиялық шолу	384
<i>Наурызалина Д.Г., Таумышева Р.Е., Кадырова Ж.А.</i>	
Психологические аспекты формирования смысложизненной стратегии	
современных студентов психологов	391
<i>Нысанова К., Айтбаева А.Б.</i>	
Құқықтық тәрбие – құқықтық құзыреттілікті қалыптастырудың басты	
шарты	394
<i>Омарова С.С., Сапарғалиева М.</i>	
Еңбекке тәрбиелеудегі ұлттық психология мәселесі	398
<i>Оңалбеков Е.С., Абдуллаева М.</i>	
Әлеуметтік желілердегі девиантты мінез-құлықты балалармен жұмыс	
жасау технологиялары	404
<i>Өскенбай Ф.С., Қалымбетова Э.К., Базарбекова А., Ахтаева Н.С.,</i>	
<i>Толегенова А.А.</i>	
Тұлғаның аддиктивті мінез-құлқының психологиялық ерекшеліктері	408
<i>Пузиков М.Ф., Балтабаева А.</i>	
Творческая личность и гениальность как социальное явление	412
<i>Рахимжанова Н.А., Беленко О.Г.</i>	
Современные проблемы социализации детей в условиях семьи	417
<i>Садықова Н.М.</i>	
Студенттердің қадағалау локусы және олардың тұлғалық өзіндік	
анықтауының өзара байланысы	423
<i>Саипова А.А., Сатыбалдина Н.К.</i>	
Понятие эффективности трудовой деятельности в психологии и методы ее	
оценки	427
<i>Сакиева З.М.</i>	
Қазіргі уақыттағы жасөспірімдер арасындағы аутодеструктивті мінез-	
құлықтың көбею себептері және алдын алу шаралары	432
<i>Сарманова С.</i>	
Педагогикалық үрдісте конфликтілі жағдайды алдын алу жолдары	437
<i>Сатыбалдина Н.К.</i>	
Гендерные стереотипы в семейных отношениях	442
<i>Сейітнұр Ж.С.</i>	
Мәдениет психологияның пәні ретінде	447
<i>Сейітнұр Ж.С., Нурсейтова М.Б.</i>	
Шағын кәсіпкерлікті жүргізудің этнопсихологиялық ерекшеліктері	454

<i>Спатай Ж.</i>	
Тұлғаның кәсіби мамандану	
<i>Сулейменова Г.Т., Манжура</i>	
Комплексный подход оцен	
<i>Тоқсанбаева Н.Қ., Аязбаева</i>	
Ата-ананың жасөспірімдерд	
қалыптасуын анықтау	
<i>Тоқсанбаева Н.Қ., Аязбаева</i>	
Жеткіншектердің ата-анан	
байланысты қалыптасатын	
<i>Толегенова А.А., Джакупова</i>	
К вопросу изучения эмоци	
ЭЭГ метода	
<i>Умирзакова А.М., Утемис</i>	
Социально-психологическ	
Казахстане	
<i>Ферхат Н.</i>	
Гендер и творчество: нейр	
<i>Шадьманова Ж.Ә., Қалы</i>	
Еңбек ету барысындағы т	
астарлары	
<i>Шестель В.В.</i>	
«Основы экономики и	
педагогическое направлен	
<i>Шнейдер В.В.</i>	
Психологические особен	
у врачей-гинекологов: ор	

ДӨНГЕЛЕК ҮСТЕЛ «1
ПЕД
КРУГЛЫЙ СТОЛ «Т.1
П»

<i>Ахметова М.К.</i>	
Учения л.Брюля, ж.пиаж	
Критической оценки ака	
<i>Коркбаева З.Т.</i>	
Педагог-психологтың ж	
асыру қабілетін дамыту:	